

NĂM THỨ 1

5 FÉVRIER 1936

mai

Báo ra ngày thứ bảy mỗi tuần
Directeur, Rédacteur-en-Chef : Đào-trình-Nhật
Rédaction et Administration

n° 209, rue Lagrandière, Saigon (Anciennement n° 2 rue de Reims)

Sức mạnh...

Trên đời tưởng không có vật gì vô tri vô giác cho bằng vật gọi là chữ : ngang bằng số thẳng hay là nét quẹo vạch công, người ta muốn cho hình thức nó ra sao thì nó ra vậy ; thế mà nó có tính thần và tính thần nó có những cái mãnh lực ghi thường có thể khôn người ngu người, cằn người, mê người, nâng người lên cao, bắt người phải lụy ; tóm lại sức mạnh, của nó thiên hình vạn trạng, nói ra không cùng.

Khóan nói nguyên cả bài văn, đây một cuốn sách, nếu hay thì có thể làm cho mở mang trí não phần kích thích tâm, nếu dở thì có thể xô người ta xuống vực sâu, đưa người ta vào xô lồi, đá đánh ; rất dỗi chỉ năm ba chữ mà có sức giết người như chày hay là cứu người khỏi chết như gươm.

Nói tới đó, chắc ai cũng vùng nhớ lại một câu chuyện ở Saigon mình đây mới hồi năm ngoái : chủ ông khế Mathieu đang là một yếu nhân chánh trị, một nghiệp chủ phú hào, không ai dám tương tượng có mấy may lật trặc gì xảy tới cho người như thế được. Bỗng đứng có lúc đến văn bên tây gọi qua, chỉ vào một cái hai chữ *Des (the ion Bay)* (cách chữ, di đây), dưới ký của tên « đâm họng » là « *Le vainqueur* » (ngụ ý là *Le vainqueur*, người thắng trận) ; chỉ có vậy mà đủ giết chết một mạng người : chủ ông khế Mathieu tự tử bằng một viên súng sáu.

Rõ ràng hai chữ giết chết một người như cơ ; như là một người, chẳng ai dám nghĩ cái đời

PHƯỚC TINH CỦA NHÀ NÔNG

Quan Thống đốc Nam-kỳ Pagès

Al cũng phải nhìn nhận rằng : gần 20 tháng làm chủ vận mạng xứ Nam-kỳ ta quan Thống đốc Pagès đã làm nhiều việc công ơn lợi ích cho nhân quần xã-hội và quốc kế dân sanh xứ ta. Nói cho ngay chính nhờ có ngài nên chỉ giữa lúc kinh tế trong xứ nguy nan chưa

dứt mặc lòng nhưng mà nhân dân có thể cảm giác cái gánh nguy nan trên vai mình được nhiều phần.

Tuy ngài không có tài thánh phép tiên, làm cho kinh tế khủng hoảng tiêu đi — khủng hoảng tràn khắp thiên hạ chứ phải riêng có xứ mình mà thôi sao ? — song sự thiệt là quan Thống đốc Pagès đã biểu thần

của Chia

có đoạn kết câu bí hiểm đường này chờ được.

Thứ xem một hai chữ nào có sức mạnh như thế có gớm hay không ?

Nhiều khi cũng chỉ một hai chữ thôi, khéo thay đổi một chút thì chuyển nguy ra an, đổi hoạ làm phúc, biến dữ nên lành, đang dở hoá hay được.

Trong nhiều câu chuyện chứng cứ, tôi muốn lựa lấy một chuyện ngộ nghĩnh sau đây thuật cho độc giả nghe.

Tương-truyền rằng nữ-thị gia Hồ-xuân-Hương ở đời Tự Đức, là vợ quan phủ Vĩnh-Lương, ngày thường vẫn giúp chồng trong các công việc giấy tờ phê phát ; nhiều lúc quan phủ đi vắng, thì nàng lại thay mặt cho chồng mà xử phân mấy vụ kiện tụng thường và phê chữ vào những đơn trạng nữa. Như là những vụ quan hệ cho đàn bà không biết lúc ấy Xuân Hương đã có cái óc « nữ quyền » chưa, nhưng hề là đàn bà có việc kiện thưa thì nàng hay bình vực cho thắng.

Bữa kia, có Nguyễn hị Đào, là gái tuổi trẻ có chồng chưa con, nhưng chồng bỏ cô ở nhà đi làm ăn phương xa lâu ngày biệt vô âm tín ; cô muốn cãi giá mà bị bà con bên chồng ngăn trở nên cô làm đơn lên phủ thưa kiện nhà chồng và bày tỏ nỗi mình. Nhắm bữa quan phủ mặc đi lên tỉnh, Hồ xuân Hương cũng như mọi ngày, đóng vai « gái ngoan làm quan cho chồng », xem lá đơn của cô Đào xong rồi coi qua trương 2

Sức mạnh

rồi chạnh thương p' anh gái, rồi động hồn thơ, bèn cầm bút phê vào 4 câu như vậy:

Phê cho con Nguyễn thị Đào
Sông sâu nước cạn cầm sào đợi ai?
Chữ rằng : « Xuân bất tài lai »
Lấy chồng kiếm chút con trai kéo già.

Mấy lời phê đó, phân minh là Hồ xuân hương xư cho cô Đào được tự do đi lấy chồng khác, chớ đừng mồn mõi đợi chờ cô phu, chiếc bóng phòng không, uống mật tuổi xuân thú sống. Vừa lúc đó quan phủ trở về, ngó thấy giết mình.

Trời ơi! mấy chữ này có thể làm tôi bị mất quan cách chức như chơi. Quan nào có phép cho gái đang có chồng « ôm em thuyền ai » cho được. Đưa đây tôi sửa lại một câu kéo khôn!

Rồi ông bói câu chốt mà sửa lại:

Lấy ai thì lấy, chờ ai thì chờ.

Nghĩa là quan lớn để mặc cô Đào tự liệu thế nào là phải thì làm, chớ việc quan hệ về luân lý gia đình, quan không muốn xư phân hay can thiệp. Người ta nói Hồ xuân Hương múa bút sinh văn, thiêu chút nữa làm nguy tới công danh chức vị của phu quân. Thiết ông phủ Vĩnh Tường có cấp trí và có văn tài, nên chỉ sửa có mấy chữ mà chuyển nguy ra an, đổi họa làm phúc đó.

Tôi không dám chắc câu chuyện hư thiệt ra sao; có phải là chuyện Hồ xuân Hương hay không; nhưng mà nội dung thiệt có c'đ' chỉ tỏ ra cho ta thấy một hai chữ có sức mạnh quan hệ tới sự an nguy họa phúc ra thế nào.

Đến câu chuyện kể ra sau đã càng chỉ tỏ ra sức mạnh của chữ hay quá.

Lý Hồng Chương là bậc đại thần nổi tiếng và ngoại giao có tài ở đời Mãn Thanh nước Tàu tới cuối thế kỷ trước, chính là người đã cùng thủy sư đề đốc Courmier nước Pháp ký điều ước Thiên Tân 11 Mãi 1881, từ đây Trung quốc mất quyền độc lập, Pháp quốc có quyền hoàn toàn bảo hộ nước Nam, chớ nước Nam không phải thần phục triều cống vua Tàu như trước nữa.

Đời Lý Hồng Chương còn làm tổng đốc Quảng Đông (Quảng đông và Quảng tây), từng dùng có 20 chữ, đủ cứu một mạng người khỏi bị chết chém; câu chuyện này như sĩ Lưỡng Quảng ngoại khen truyền tụng đến giờ.

VÀI LỜI THANH-MINH

Nhơn vì việc in sắp đặt dòng đưa mãi cho nên sự xuất hiện của bốn báo phải chậm trễ.

Từ nay, bốn báo xuất bản mỗi tuần như thường. Số tới trở đi báo ra nhiều trương và chấn chỉnh càng ngày càng hoàn toàn.

Giá báo một năm 5p.00, sáu tháng 2p.60, ba tháng 1p.40 — Mỗi số 0p.10 — Muốn tránh khỏi sự phiền phức cho sổ sách, nên báo không bán một tháng như các báo khác, xin độc-giả lượng dùm.

Vị nào sẵn lòng gởi trả tiền mặt 5p.00 một năm báo, bốn báo xin kính tặng một tấm giấy Đông-Pháp xỏ ngày 11 Juillet 1936.

Phước tinh nhà nông

tiếp theo trương nhưt

những chỗ nhu cầu quan hệ của dân, thành ra ngài đã đem tài chánh trị và lòng ái nươn làm cho người ta được nhẹ phần gánh vác và có sức chịu đựng với cảnh nguy nan, chớ khi tình hình thạnh vượng khôi phục.

Nhứt là nông dân xứ này được hưởng nhiều lợi ích do nơi nhơn chánh của ngài mà ra. Điều ấy, ai cũng phải công nhận.

XƯ ta nói đến nông dân tức là nói toàn xứ, vì nghề gốc của mình là nghề nông, mà trong 10 phần dân cư hết tám chín phần làm nghiệp nông.

Thiết vậy, trước khi ông Pagès chưa vào nhậm, kể nội số tín lời của nông gia phải trả các hội Canh nông trong tế cũng đủ là một gánh nặng cho con nhà cây sâu cuốc bẫm.

Chưa nói chi tới vòn, chỉ nói nội khoản tiền lời nặng không trả được mà nhiều nhà nông sa cơ mất nghiệp một cách thảm thương. Muốn cứu vớt nông dân là số dân quan hệ nhứt trong xứ quan đốc Pagès hạ lệnh sụt bớt tiền lời ấy xuống cho nông dân, lần hồi từ năm 1934 đến nay trừ 8% còn có 6%. Mỗi tháng trước, cũng nhờ ngài mà lời nông gia còn hiệu bội Canh nông trong hai năm 1933 và 1934, hội tở không đòi nữa.

Ngoài ra, muốn giữ gìn ruộng đất cho nhà nông, ngài đã thi hành một cách rất hay: cho

phép làng xuất bạc công nươn ra mua những ruộng nông quá nhiều không thể trả nổi mà bị bội phát mãi, rồi làng giao ngay cho chủ ruộng đó mượn lại làm để trả nợ lần hồi trong một hai chục năm thì ruộng lại trở về của mình.

Kể một cái chánh sách ấy đã thấy có ích cho con nhà nông trong xứ biết bao! Huống chi ngài còn nhiều chánh sách lợi nông khác nữa, để một hai số tới bốn báo sẽ kể rõ, chớ khuôn khổ bữa nay chật hẹp lắm.

KHÔNG phải nhà nông được nhờ mà thôi, chính nhà buôn cũng nhờ ngài mà thuế sanh ý được giảm; nhà trồng lúa cũng nhờ ngài mà tránh được lắm nỗi khó khăn; nhà chăn nuôi cũng nhờ ngài mà thêm mỗi lợi xuất cặng. Vì vụ nhu eo xứ ta mấy lúc nay xuất cặng qua Tàu hay Singapour mà có giá trị gấp mấy lần trước, chính là nhờ cách sắp đặt khuyến khích và chăm nom của quan Thông đốc Pagès vậy.

Nông dân cảm ơn mến đức tôn ngài là « Nông gia phước tinh » chớ chúng tôi nghĩ xa hơn nữa: nên tôn ngài là « Nam kỳ phước tinh » mới phải, vì cả xứ được hưởng nhơn chánh của ngài, chớ không phải riêng nhà làm ruộng thôi.

.....của Chữ

1) Vừa có người họ Quách, để vợ ở làng, đi ra sơn đầu lập tiệm mua bán; chị vợ ở nhà tư tình thông gian với chàng thiếu niên lối xóm, Lữ Từ.

Đến lúc Quách trở về cô hương thì chị vợ mưu mô với Từ, ăn cắp được số bạc lớn của chồng, rồi gian phu dâm phụ bỏ làng cuốn gói dắt nhau đi mất.

Quách mất vợ mất của, hết sức căm giận, quyết chí báo thù cho được mới nghe. Từ đó, Quách tìm kiếm dò la tông tích của gian phu dâm phụ ròng rã 3 năm, mới tìm ra được cái ổ của chúng ở trong một xóm kia tại Quảng châu. Quách giết chết cả gian phu dâm phụ, rồi lên quan tự thú.

Vụ án mang nầy trải qua huyệt phủ đều làm án chém Quách. Sau án trình lên tới quan tổng đốc xem lại để từ bầm về Đình bộ ở Bắc kinh. Lý Hồng Chương từ xin Đình bộ xét tình giảm tội cho Quách vì Quách sát nhơn rồi biết ra tự thú, vậy thì không nên xử tới cực hình nặng quá.

Song Đình bộ bác ngay, không cho giảm tội, và ghê trong tập án 3 chữ dị phi gian sở, sự vị đương trường (nơi đó chẳng phải là chỗ thông gian vụ này nào phải bắt được tại trận) rồi trả án về tỉnh thi hành. Vì luật của nhà Thanh hề là vụ gian dâm mà anh chồng có bắt được quả tang tại trận, giết chết cả hai bây giờ mới có thể giảm tội cho được mà thôi. Nay vụ của Quách đã xa cách 3 năm rồi, mà lúc tìm được tới nơi. Quách giết chết gian phu dâm phụ như thế không thể coi như là việc bắt phạm phạm nhân cho nên miễn tử cho Quách không được.

Phê văn của hình bộ tư về tỉnh Quảng làm cho lý Hồng Chương khó chịu lắm nghĩ mình đương đương một vị Lưỡng quảng tổng đốc biểu bách ngoài ngàn trong trào, thế mà muốn cứu một mạng người lại bị Hình bộ phê bác từ nhiên có c'đ' nên nhậm với thuộc hạ nhơn dân.

Bởi vậy, Lý quyết tìm cách cứu được từ tội của họ Quách mới chịu bèn cũng bọn mac khách (1) bàn tính trọn một đêm ngày quên ăn mất ngủ.

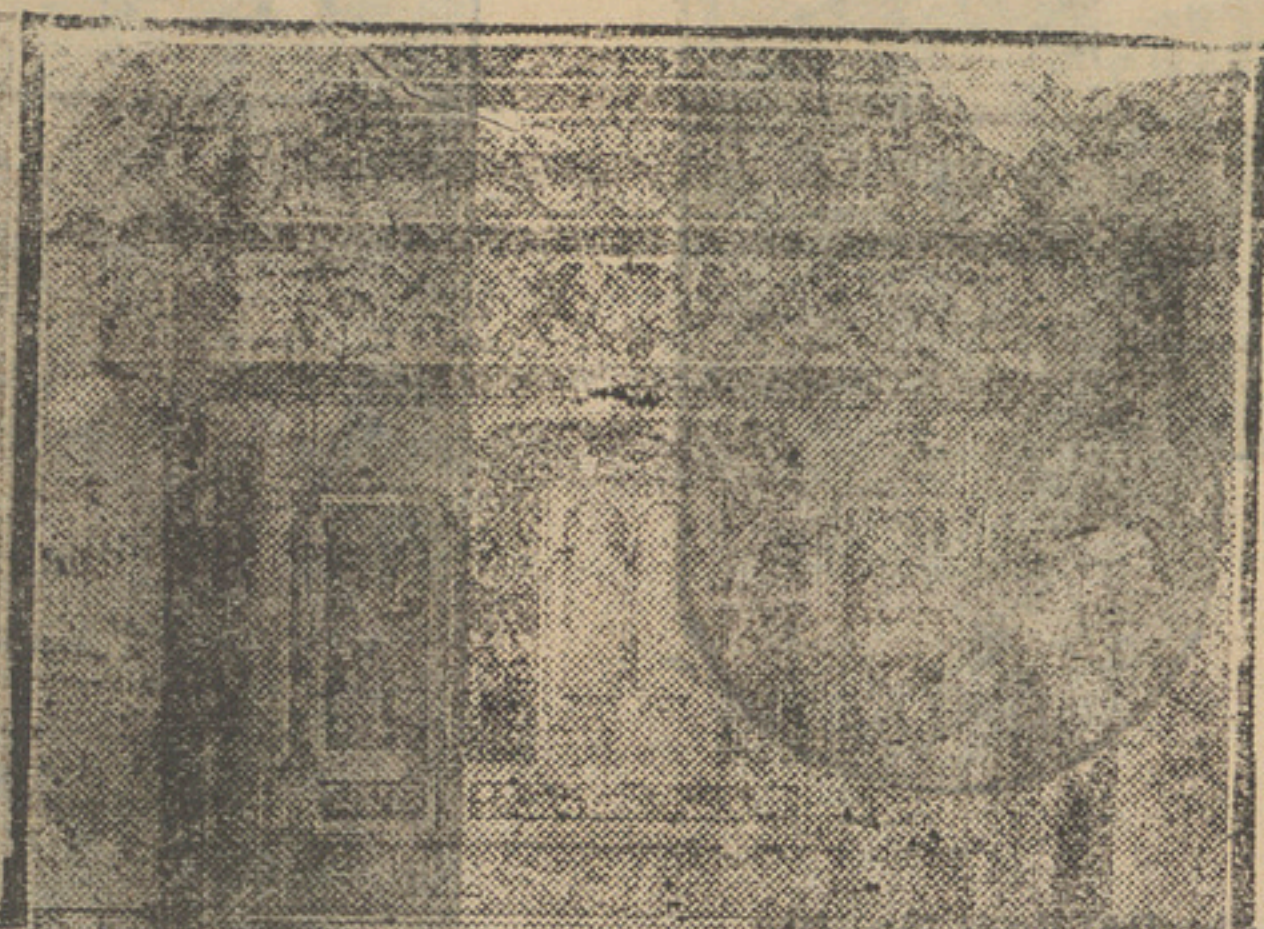
Lý suy nghĩ ra được 20 chữ thật là thật hay:

Đó chẳng phải mấy chữ cứu sống mạng người là gì?

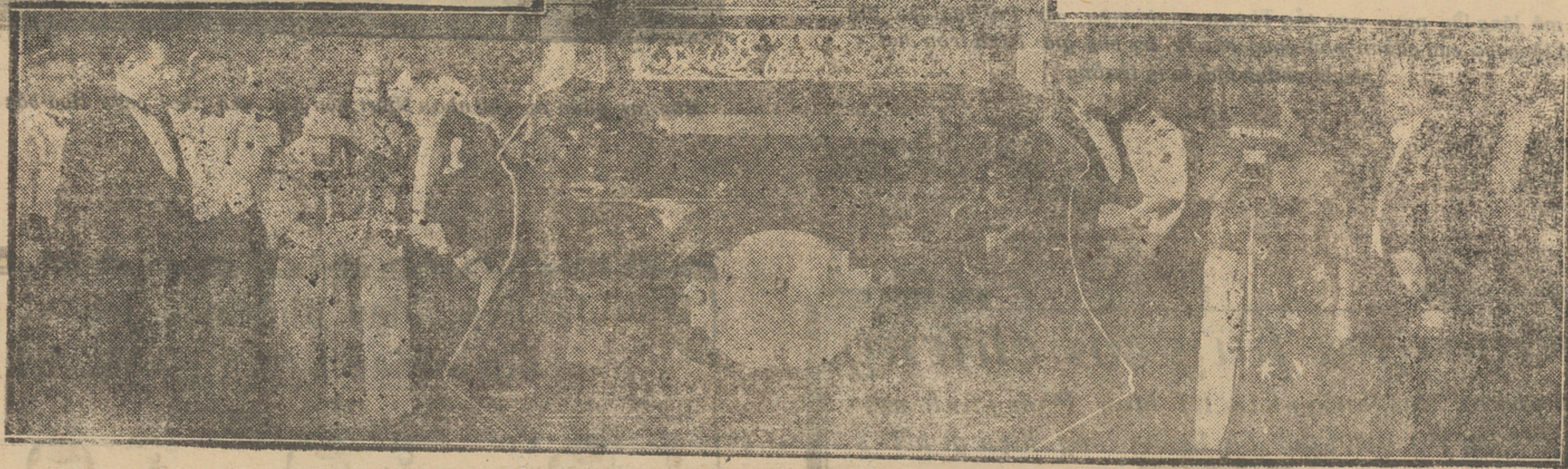
1) Đời xưa các quan lớn nhỏ, hay dùng những người có tài học trí mưu ở trong dinh để bàn mưu giúp việc gọi là mac khách.

THỜI SỰ THẾ GIỚI BANG HÌNH ANH

Một vài quang - cảnh
của xứ Phi-luật-tân
được thành-lập một
nước cộng-hòa tự-

trị từ ngày 13 No-
vembre 1933—Thời
cuộc Hoa-bắc
nước Tàu

Thiết phu nhi đảo, tùy xứ
giai thành gian sở. Tam niên
thủy hoạch, nhứt kiến tiên t i
duong trường. » (Cả đồ vớ
người tròn đi ở đầu cũng t ảnh
gian sở, tìm kiếm ba năm mới
gặp, hề thấy tức là quả tang).
Đôi Lý viết câu đó vô tập án lại
tr vào Hình bộ để đáp lại 8 chữ
kia của bộ.

Hình bộ phải chịu lý sự của
Lý là đúng nhờ vậy mà họ
Quách được khỏi tội chết chém.

Chữ nghĩa tình thân rặng rặng
đền thờ, nên chỉ có một danh
sĩ ở Hồng mao đã khuyển nhữg
người cầm bút viết chữ phải rặng
thận trọng « vì nó có thể là
phương thuốc hay, là con tròng
độc, và có lúc là con dao nhọn
bên cả hai đầu 1 r

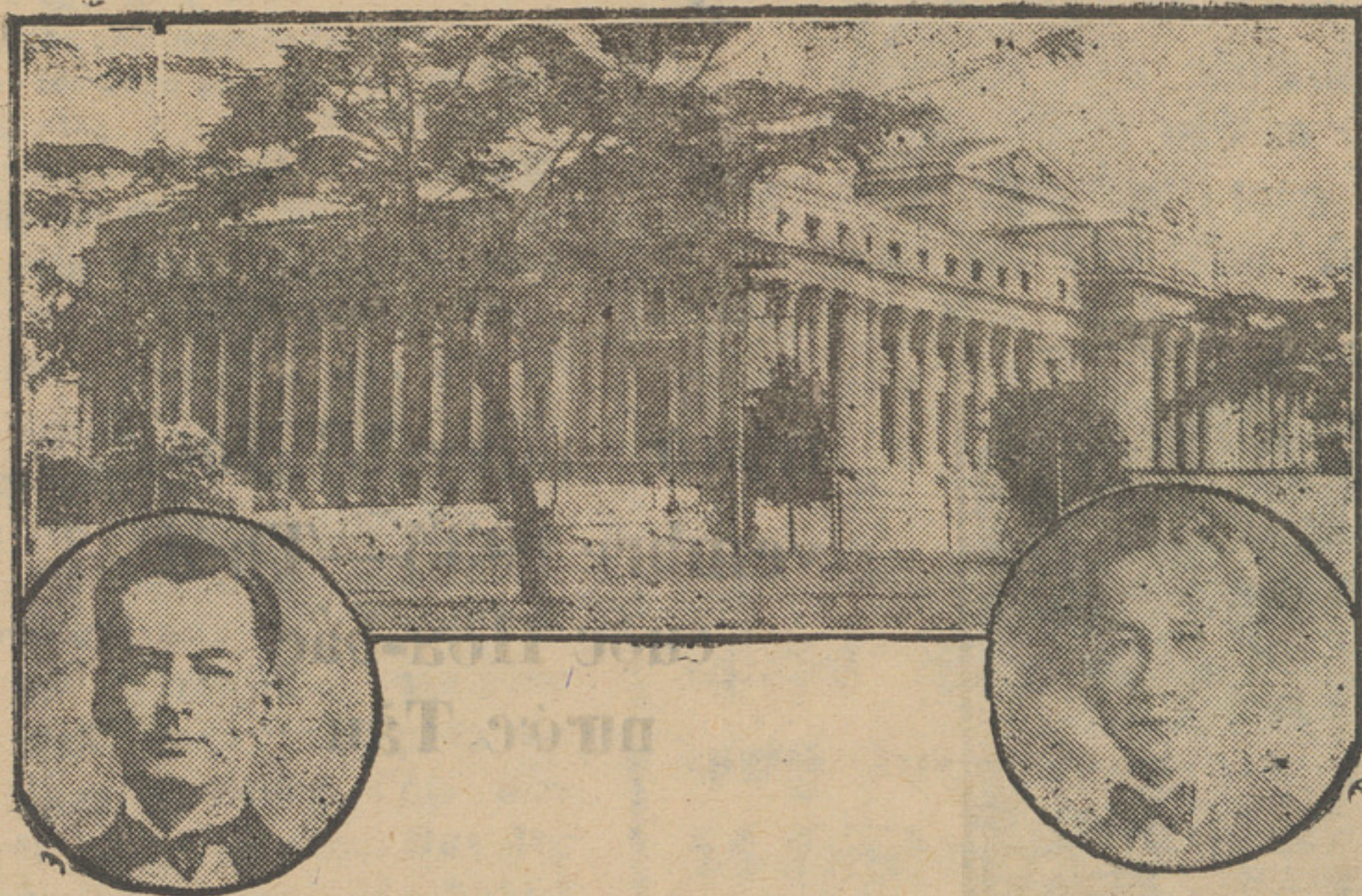
Đại-tổng thống Phi-luật-Tân bận áo
đen quần trắng đứng thị chứng lễ
tuyên thệ của mấy vị quan trường
trong bộ tham mưu của quốc gia tân lập

Tướng-giới-Thạch

Hành-chánh viên trưởng kiêm Quân-
sự Ủy viên trường nước Tàu hiện nay
thế là việc chánh việc quân trong
nước một ag họ Tướng năm hết

Cũng là trị trị mà hai bên Phi luật tân và Hoa-bắc khác ý nghĩa nhau

Quy mô lộng lẫy nguy nga của Thượng-nghị-viện với Phi-luật-tân tức là tổng bộ của chánh phủ cộng hòa tự trị bấy giờ. Hình tròn hai bên là chánh phó tổng trưởng

Mấy tay quân sự yếu hơn Nhật bốn gậy nên thời cuộc Hoa-bắc tự trị

Độc-gia hãy coi chừng

những thứ thuốc nhằm trị bệnh Phong-tĩnh nổi
trên trời dưới đất mà không công hiệu gì hết

**VẬY AI ĐÃ LỖ DỪNG RỒI
MÀ CHƯA CHẮC LÀ TUYỆT NỌC**

Nghĩa là trước kia đã có bệnh phong tình như : Lậu, Tim-la, Cốt khí, Hột-xoài Dương-mai, v. v. dùng đủ thứ thuốc đến nay chưa chắc là dứt tuyệt nọc trong mình còn nhứt mỗi, tiểu tiện bôn huật, nếu để lâu sanh ra tê-bại và nhiều chứng bệnh rất ghê ghớm. Mau dùng thuốc « Suu-độc Bá-ứng-Hoàn » hiệu **ÔNG-TIÊN** trong ít ngày sẽ thấy trong mình được nhẹ nhàn, và nước tiểu có chỉ nhọt cặn cào đó là nọc độc hãy còn ẩn trong mình bị thuốc ông lôi ra, phải ráng dùng cho thường sẽ hết hết dứt.

Bệnh đàn bà. — Có nhiều người bị gộc độc bệnh Phong-tĩnh của người đàn ông san qua nay đau mai mành quyết trắng ra dầm dề, lậu mủ lậu máu hôi tạch khó chịu lắm tưởng là đau tử cung hay là Bạch-dái hạ dùng thuốc hết tiền mà bệnh không mạnh đến đôi phải thiệt mạng. Vậy phải dùng thuốc « Suu-độc Bá-ứng-Hoàn » hiệu **ÔNG-TIÊN** mới hết đặng.

Bệnh con nít. — Bị gộc độc của cha mẹ di truyền, may còn sống sót dặng mình mẩy ghê chốc, u nhọt, lở loét cùng mình, mau dùng thuốc « Suu-độc Bá-ứng-Hoàn » hiệu **ÔNG-TIÊN** hết sức công hiệu. Chúng tôi dám nói quả quyết và làm cam đoan ngoài thuốc « Suu-độc Bá-ứng-Hoàn » hiệu **ÔNG-TIÊN** ra chưa chắc có thứ thuốc nào trị đặng tận gốc và tuyệt nọc các chứng bệnh Phong tình.

NHÀ THUỐC Ong - Tiên

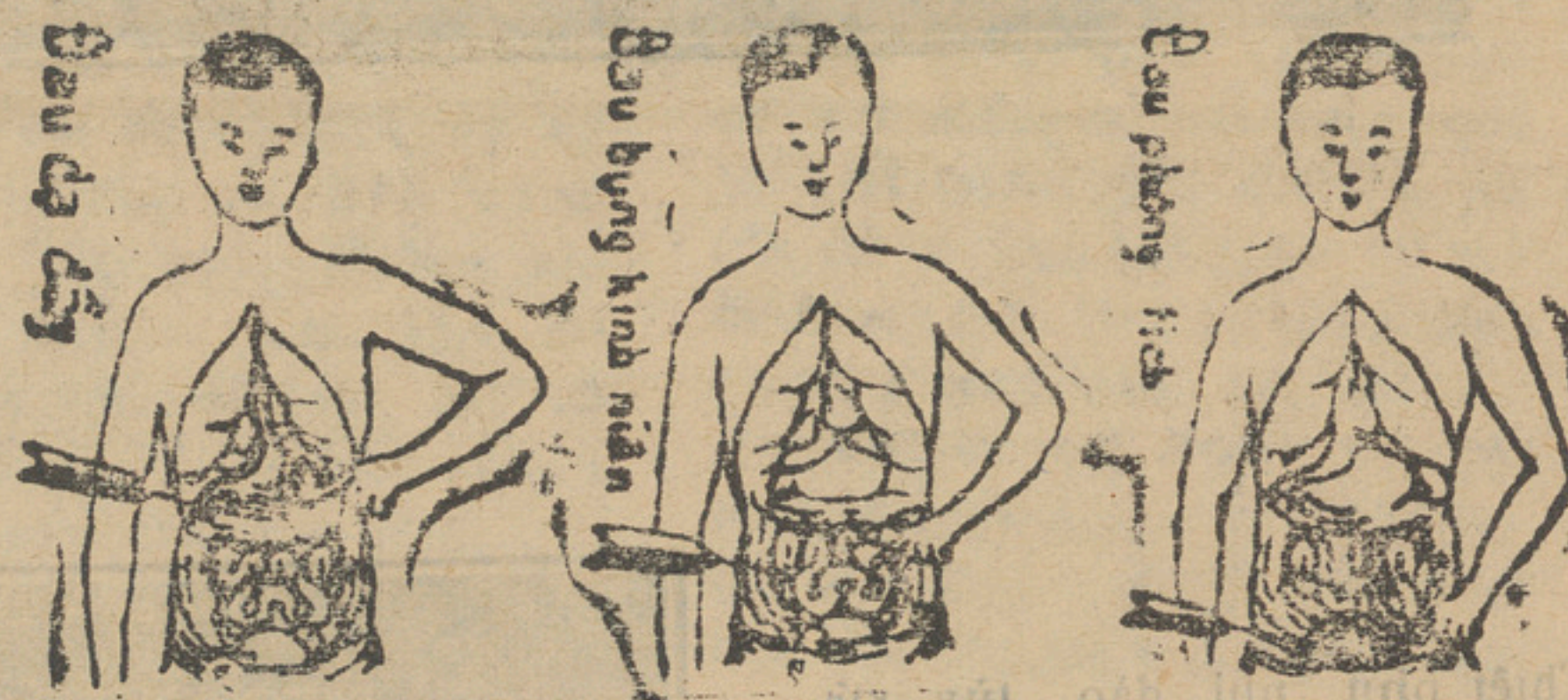
82-84-86-88-90 92 rue Paul-Blanchy prolongée

PHU NHUAN - SAIGON

SUCCURSALES :

SAIGON	HUẾ	HANOI	P. PENH
900 rue d'Espagne	rue Gialoa	rue des Caisses	rue Ohier
DAKAO	CANTHO	BACLIÊU	
186 Bd. Albert 1er	Bd. Sumneroy	Avenue Chanzi	
tr 00 nhà Đại-lý ở các nơi trong xứ Bắc		ương	

**Đau da dầy, đau phỏng - tích, đau
bụng kinh - niên (chữa khác nhau)**

1) Đau tức giữa ngực, lại lở qua sau vai rồi đau lán xuống ngang thất lưng, hơi nóng hay nước chửa lên cổ, có khi mửa đồ ăn, hoặc hơi hay đánh trung tiện thì đó, như thế gọi là **ĐAU DA DÀY** (đau bao tử).

2) Đau bụng trên hay bụng dưới cơn đau dữ dội, đau đột nữa hay một ngày thì đỡ cách mấy ngày hay một tháng đau 1 lần như thế gọi là **ĐAU BỤNG KINH NIÊN**.

3) **CHUNG QUANH** rừng kết rắn lại như quả Bàng quả Xoi đau chơn chơn khó chịu, có khi tức xuống hạ nang, ngày đau ngày không ngày muốn ăn ngày không muốn ăn, lơ lửng thất thường sắc mặt vàng vọt bụng beo da bụng dầy như thế là **ĐAU BỤNG PHONG TÍCH**.

AI mắc phải, hãy viết thư kể chứng bệnh thật rõ sẽ gởi thuốc bằng cách lãnh hóa giao ngân. Op. 25 1 cбай. Quý ngài nhớ gởi tiền cước phí Op 50 đến trước, thư và mandat để cho nhà Tổng-lý phát hành các thứ thuốc của hân đường trong Nam-kỳ là :

Nguyễn-văn-Thức - Maison **ĐỨC THẮNG**

N° 148 - 150 Bd. Albert 1er Dakao - SAIGON

Đán lễ: Tân-dinh Vũ-Lai, N° 303 Paul Blanchy - Pnom-penh : Việt-Kiến 59 Rue de La porte - Bentre : Tân-Thanh.

Quý ngài muốn trị dứt hẳn bệnh Ghilen Aphiện xin đón xem bài nắnq cáo NAM HUNG GIỚI YÊN HOÀN số 14 ngày mai.